

KENNISPACT HOGER ONDERWIJS BRABANT 2023-2027

September 2022

SAMEN, ZICHTBAARDER EN MET NOG MEER IMPACT

Het Kennispact HO Brabant laat kennis voor Brabant werken

Brabant wil ook in de toekomst bij de Europese top van innovatieleiders blijven horen. Hiervoor moeten we blijven investeren in onderzoeksfaciliteiten en -programma's, het samenwerken en het versterken van de samenwerking van partijen, het ontwikkelen van kennis rondom cruciale ecosystemen gericht op maatschappelijke transitie (voedsel, energie en klimaat) en in ondernemerschap met maatschappelijke impact (met voldoende start-ups en groeiers).

We kunnen voortbouwen op een krachtig innovatiesysteem van internationaal toonaangevende kennispartijen, innovatief MKB en de cultuur van samenwerking. De kennispartijen werken, in wisselende samenstellingen en op diverse onderwerpen, al veel samen. In de Uitvoeringsagenda's van het economisch beleidskader 2030 van de Provincie Noord-Brabant zijn al veel concrete activiteiten ontplooid. Maar, we constateren ook dat er nog meer nodig is om in de hele provincie de impact te vergroten. Namelijk een gerichte samenwerking op de cruciale ecosystemen, zichtbaarder en met nog meer impact.

We hebben meer kennis en talent nodig om samen te kunnen werken aan de maatschappelijke opgaven waar Brabant, Nederland en de rest van de wereld voor staan. We willen dat het talent wordt ingezet voor het bedenken van de oplossingen van deze opgaven en dat ze dat hier in Brabant blijven doen.

Daarom bundelen we onze kennis en zetten we in op co-creatie om deze opgaven het hoofd te bieden. Daarvoor moeten we samenwerken op de thema's van maatschappelijke transitie (energietransitie, slimme en groene mobiliteit, gezond ouder worden in een vergrijzende maatschappij, duurzame voedselketens) en zetten we samen extra stevig in op innovatie en ondernemerschap om zo ons startupklimaat te verstevigen.

Dit Kennispact HO is daar een extra impuls voor.

Daarom formuleren we de volgende uitgangspunten:

We maken samen de keuze voor de maatschappelijke uitdagingen en trekken daar samen in op. Daarbij gebruiken we de RIS3¹ als kader.

We faciliteren als provincie de structurele relatieversterking tussen de hoger onderwijs instellingen, het innovatieve MKB en (zorg)instellingen die werken aan de maatschappelijke opgaven en daarmee is dit Kennispact een Brabantbrede **plus** op dat wat er allemaal al gebeurt en in gang is gezet door het HO.

We maken van Brabant dé regio waar kennisinstellingen samen met het MKB kennis voor Brabant laten werken.

Hiervoor benutten we ook de kansen van het Kennispact MBO.

Het Kennispact HO beantwoordt daarmee de krachtige oproep vanuit Brabantse bedrijven en instellingen voor voldoende en goed opgeleid personeel met de juiste kennis om maatschappelijke opgaven het hoofd te bieden:

- Brabant is proeftuin en koploper op het gebied van een Leven Lang Ontwikkelen.
- Brabant is dé digitale provincie met data-verbondenheid, nieuwe bedrijvigheid en de versnelling van de ontwikkeling van digitale vaardigheden.
- Brabant is koploper op innovatie en ondernemerschap en heeft een stevig en breed gedifferentieerd startupklimaat.
- Brabant heeft een bruisend netwerk van broedplaatsen waar hybride werken- en leren, onderzoek, innovatie en ondernemerschap samenkomen.

¹ RIS3 Zuid-Nederland 2021-2027: innoveren en realiseren met impact op transitie-opgaven: energie, grondstoffen, klimaat, landbouw en voeding, gezondheid met inzet van digitalisering, de creatieve industrie en skills/human capital. Maatschappelijke impact daarmee bereiken door een flexibel energiesysteem, meer biobased materialen, gezonde en betaalbare voeding, langer gezond leven en betere waterkwaliteit en waterveiligheid.

OM DIT TE BEREIKEN ZETTEN WE IN DIT PACT MET EEN EXTRA IMPULS IN OP 3 THEMA'S

Kennisinfrastructuur versterken op de thema's van maatschappelijke transities (energietransitie, slimme en groene mobiliteit, gezond ouder worden in een vergrijzende maatschappij, duurzame voedselketens).

We zetten in op innovatie en ondernemerschap om zo ons startupklimaat te verstevigen.

We geven samen vorm aan een Leven Lang Ontwikkelen door gericht op de maatschappelijke transities een breed palet aan aanbod te ontwikkelen.

SAMEN INNOVEREN DOOR KENNIS-INFRASTRUCTUUR TE VERSTERKEN OP DE THEMA'S VAN MAATSCHAPPELIJKE TRANSITIES

Door onze krachten te bundelen en in co-creatie samen te werken aan oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen kunnen we onze kennis beter voor Brabant laten werken. We werken daarom samen aan het verstevigen van de kennisinfrastructuur rondom de maatschappelijke transitie. Een kennisinfrastructuur is een samenwerkingsverband tussen expertisecentra, overheid, bedrijfsleven en onderwijsinstellingen, waarin kennisontwikkeling en kennisoverdracht centraal staat en waarbij sprake is van interactie tussen onderzoek, beleid en praktijk.

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

- Meer impact voor de maatschappij door gezamenlijke versterkte kennisinfrastructuur gericht op oplossingen voor maatschappelijke transitie door het vormen van learning communities
- Fysieke locaties van co-creatie door het creëren van een bruisend netwerk van broedplaatsen in Brabant waar wordt gewerkt aan de maatschappelijke opgaven; learning communities worden daarmee verbonden aan plekken waar hybride werken- en leren, LLO, onderzoek, innovatie en ondernemerschap samenkomen gericht op de thema's van RIS3
- Extra labfaciliteiten, fieldlabs, academische werkplaats, urban lab om samen innoveren, leren en werken mogelijk te maken en daarmee talent aan te trekken en te behouden voor Brabant

HOE GAAN WE DE KENNISINFRASTRUCTUUR VERSTERKEN?

We hebben voor een sterk ecosysteem cq 'boundary² spanners') oftewel kennistolken nodig tussen onderzoek, onderwijs, ondernemingen en maatschappij, op meerdere transitiethema's. Regionaal bestaan er al veel en belangrijke samenwerkingsstructuren. Voorbeelden daarvan zijn de Innovatielabs, Centres of Expertise, Centra voor Innovatief Vakmanschap, researchcentra, lectoraten en practoraten. Met de Learning Communities wordt hierop voortgebouwd.

In een Learning Community werken bedrijven en (zorg)instellingen, onderwijsinstellingen én kennisinstellingen (onderzoek) nauw met elkaar samen. Dit brengt samenhang tussen innovaties in bedrijven, het onderzoek van kennisinstellingen (kennisontwikkeling), de opleiding van studenten en de bijscholing van werkenden (een leven lang ontwikkelen). Door werken, leren en innoveren nauw met elkaar te verbinden circuleert kennis sneller, worden innovaties sneller in de praktijk gebracht en worden opleidingen en bijscholingen effectiever.

² De boundary spanner is een persoon die onderwerpen vanuit verschillende vakgebieden of sectoren met elkaar verbindt. Dit doet hij door op inhoudelijk vlak kennis te overbruggen. De boundary spanner fungeert daarmee als kennistolk tussen personen. Hij vertaalt niet, maar zorgt ervoor dat verschillende disciplines elkaar kunnen begrijpen. De rol van boundary spanner is daarmee één van de rollen die bij open innovatie projecten en -ecosystemen essentieel is om succesvol bij te dragen aan nieuwe ontwikkelingen.

We starten vanuit een stevige regionale basis met een thematische focus en werken toe naar een resiliënte regio.

WAT IS DAARVOOR NODIG?

Voor het bepalen van de gezamenlijke thematische focus willen we gaan werken met een zogenaamd RADARmodel, om onderwerpen/ontwikkelingen zichtbaar te maken die op termijn mogelijk relevant zijn voor de doorontwikkeling van de kennisinfrastructuur.

Een Radar bestaat uit 6 segmenten waarop rondom een maatschappelijke transitie zichtbaar wordt gemaakt wat de ontwikkelingen op dit thema zijn, kijkend vanuit benodigde faciliteiten, beleid dat van invloed is, financieringsinstrumenten, ondernemerschap, onderzoek en onderwijs.

Om tot succesvolle learning communities te komen gaan we per (door) te ontwikkelen community aan de slag met een programmatische aanpak. In dit programma wordt vanuit de verkenning ('radarplaat') en de gedefinieerde communities een meerjarig kennis-/innovatieprogramma opgesteld en een voorstel voor meerjarig financieren verwerkt. Het programma formuleert het gezamenlijk antwoord op vraagstukken rondom organisatie, ondersteunende factoren, samen innoveren, samen onderzoeken en samen leren. Doel is innovatieve oplossingen te ontwikkelen, deze op te nemen in actueel aanbod van scholing, talent te trainen in het toepassen van innovaties en kennis te delen met organisaties.

Concrete voorbeelden zijn nu al het initiatief van Avans en TiU om te komen tot een samenwerking van het CoE en de academische werkplaats op het gebied van Brede Welvaart, de op te starten BIC learning community, het versterken van de effectiviteit en governance van Mindlabs (TiU, Fontys, BUAs), de PPS-en op het gebied van Digitalisering en Duurzaamheid en circulariteit (allen) (groeifonds PPS opschaling) en de ontwikkeling van Breda game hub (BUAs en Avans).

ONDERNEMERSCHAP VERSTEVIGEN; IMPACTVOL ONDERNEMEN

Innovatief ondernemerschap is essentieel voor het toekomstig verdienvermogen van Brabant. Het stimuleren van ondernemerschap, het ontwikkelen van starters en startups heeft – ook in Brabant – een lange traditie. Onderzoek³ leert dat het aantal start-ups per regio in Brabant erg verschilt. Het aantal start-up concentraties is gerelateerd aan de locatie van de kennisinstelling wat verklaart waarom 65% van de startups zich vestigt in Breda, Tilburg, Den Bosch en Eindhoven. 51% van de Brabantse (tech) startups is gevestigd in de regio Eindhoven. Andere regio's kennen beduidend lagere percentages.

Ondertussen ontstaan steeds meer kansen voor impactvol ondernemen. De behoefte aan het oplossen van maatschappelijke uitdagingen is groot. Impact ontstaat als bedrijven oplossingen bieden voor deze maatschappelijke issues. Dit vergt andere inzichten en vaardigheden van toekomstige ondernemers en andere instrumenten om startups te laten ontstaan en te laten slagen dan in de op tech gerichte ondersteuning. Er is meer nodig.

Hoe zorgen we ervoor dat vanuit de kennisinstellingen meer start-ups gaan ontstaan? Dat studenten en medewerkers met de juiste instrumenten worden gestimuleerd impactvol te gaan ondernemen? Dat meer innovatieve ideeën leiden tot een startende onderneming? Daarvoor bundelen we onze krachten in onderzoek en delen we onze kennis en ervaring met incubators, ondernemerschapsbevordering en preseed-ontwikkeling.

De provincie Brabant voert al enkele decennia beleid rond innovatieve start ups en scale ups. Op dit moment via Braventure als koepelorganisatie waarin alle regio's deelnemen, en het Brabant Start Up-fonds en de BOM als financiers voor de starters en groeiers. Via die aanpak blijken vooral technologische start ups tot ontwikkeling te komen, waarbij wel de eis geldt dat die zich moeten richten op impact voor de maatschappelijke vraagstukken (missies). De BOM ontwikkelt in dat kader allerlei specifieke ondersteuningsprogramma's voor de verschillende ontwikkelingsfasen van de starters, die landelijk worden uitgerold. Daarnaast is er het Brabant Outcome Fonds voor sociaal ondernemerschap.

³ Birch: The Brabant Entrepreneurial Ecosystem 11-11-2020

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Brabant loopt voorop met impactvol ondernemen. We zetten stevig in op ondernemerschap om zo ons startupklimaat te verstevigen. Het binnen de kennisinstellingen stimuleren van ondernemerschap, het vergroten van de succesrate van startups, het komen tot meer start-ups, de impact die hieruit volgt staat daarbij voorop. We willen onze kennis bundelen, samen kennis ontwikkelen, instrumentarium ontwikkelen, delen en toewerken naar een gezamenlijk 'kenniscentrum', geen fysiek centrum maar een gezamenlijke coalitie die vragen op het gebied van ondernemerschapsbevordering kan beantwoorden en kennis vergaart en ontwikkelt op het gebied van ondernemerschap.

HOE GAAN WE DAT DOEN?

Het doen van onderzoek binnen de kennisinstellingen naar nieuwe kennis, instrumenten en succesfactoren (waaronder de ondernemer zelf) om te komen tot een gezamenlijk instrumentarium voor start-up in de allereerste (voor) stadia. Hierdoor ontwikkelen we kennis om startupbeleid effectiever vorm te geven, waarbij nadrukkelijk naar alle vormen van ondernemen wordt gekeken en niet alleen het opstarten van tech-ondernemingen maar vooral ook ondernemingen met sociaal-economische impact en ondernemingen in de groene sector:

- Het ontwikkelen van succesvolle instrumenten om de funnel van start-ups te gaan vullen: hoe komen ze tot stand, welke vraag zit erachter, wat is impactvol ondernemen?
- Gezamenlijk instrumentarium voor de ontwikkeling van ondernemerschapscompetenties voor impactvol ondernemen.
- Onderzoek naar 'hoe maak je van een impactvol idee een succesvolle startup?'
- Onderzoek naar de leefwereld van de (student) ondernemer.
- Samenbrengen van onderzoek op het gebied van de ondernemer en ondernemerschap in hybride 'werkplaatsen'.
- Onderzoek naar het beter laten landen van de kennis over ondernemerschapsvaardigheden bij het MKB.
- Onderzoek naar impactvol ondernemen: Wat is de impact van geneste thematische ecosystemen op ondernemerschap? Hoe dragen ecosystemen bij aan het aanpakken van grote uitdagingen?

WAT IS DAARVOOR NODIG?

Een verdere versterking van kennisdeling en een gezamenlijke uitwerking van onderzoek om tot instrumentarium te komen. Daarvoor is de eerste stap het samenbrengen van bestaande kennis om vervolgens de gezamenlijke blinde vlekken te definiëren.

Een voorbeeld daarvan is de door Avans, Fontys en TiU gemaakte afspraken om samen kennis en instrumentarium te ontwikkelen voor Impact Startups. Zij geven dit samen met Midpoint Brabant vorm (conform focus in Midden-Brabant vanuit de Braventure klaverblad strategie). Dit willen ze samenbrengen in een hybride werkplaats. Deze stap willen we graag ondersteunen en verbreden. Ook binnen O2lab wordt gewerkt aan het bevorderen van ondernemersvaardigheden.

LEVEN LANG ONTWIKKELEN VORMGEVEN OP TRANSITIES

We staan voor grote uitdagingen op de arbeidsmarkt. Maatschappelijke uitdagingen en transitieën zoals digitalisering, robotisering en die bij zorg en klimaat vragen om snelle technologische oplossingen en een wendbare beroepsbevolking. Organisaties worden anders ingericht, oude banen en taken maken plaats voor nieuwe en de inhoud van het werk verandert. Om onze Brabantse koppositie te behouden, moeten we blijven investeren in onze goed opgeleide beroepsbevolking en ons inzetten om alle talent een plaats te bieden op de arbeidsmarkt. We hebben alle talent nodig! Er is een snellere doorvertaling nodig van nieuwe kennis uit innovatie en (wetenschappelijk) onderzoek naar onderwijs, opleiding en training om programma's om competenties van studenten en professionals actueel te houden. Daarom geven we samen vorm aan een Leven Lang Ontwikkelen door gericht op de maatschappelijke transitieën een breed palet aan modulair aanbod te ontwikkelen. Hiervoor benutten we ook de samenwerking met het kennispact MBO en de ondersteuningsstructuur van Brabant Leert.

Het samenwerken op broedplaatsen/campussen en hybride leeromgevingen is daarin wenselijk en is een manier om leven lang ontwikkelen meer vorm te geven maar ook om andere ambities te laten landen.

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

- Het Hoger Onderwijs heeft een herkenbare positie om de Brabander van kennis en kunde te voorzien om nu en in de toekomst actief te kunnen blijven op de arbeidsmarkt.
- Brabant Leert wordt als platform gebruikt om het ontwikkelde aanbod voor de Brabander beschikbaar te maken.

HOE GAAN WE DAT DOEN?

- We gaan samen in het kader van de Nationale LLO-katalysator (groeifonds) een regionale LLO-hub in Brabant inrichten en leeraanbod ontwikkelen. We organiseren vanuit deze regionale hub kennisdeling. De regionale infrastructuur hiervoor is al ingericht (Pact Brabant en Samenwerkingsorganisatie Brabant Leert).
- Hiervoor gaan we regionale transitiedeals sluiten; de transitiedeals richten zich o.a. op het ontwikkelen van LLO-aanbod (fast Switch trajecten, Microcredentials, etc) voor die transitieën (energietransitie, slimme en groene mobiliteit, gezond ouder worden in een vergrijzende maatschappij, duurzame voedselketens).
- We richten een pilot in op de materialen- en energietransitie en werken daarin gezamenlijk een voorstel voor de LLO-katalysator uit.

- We werken een gezamenlijk groeifondsvoorstel voor de LLO-katalysator uit en dienen samen een groeifonds aanvraag hiervoor in. Bij een toekenning kunnen we zo grote groepen professionals opleiden die allemaal bijdragen aan de maatschappelijke uitdagingen waar we voor staan.
- We bereiden het bestaande platform Brabant Leert uit met HO-aanbod. Brabant Leert is daarmee een platform waar aanbod en/of dienstverlening zichtbaar is.
- We werken samen verder in hybride leeromgevingen gekoppeld aan de broedplaatsen in Brabant (innovation space TUE, innovatiedistrict Den Bosch, BIC, Pivot Park, Breda Game hub, Urban Living Lab, Breda Robotics, etc) om uitwerking te geven aan hybride leren voor professionals.

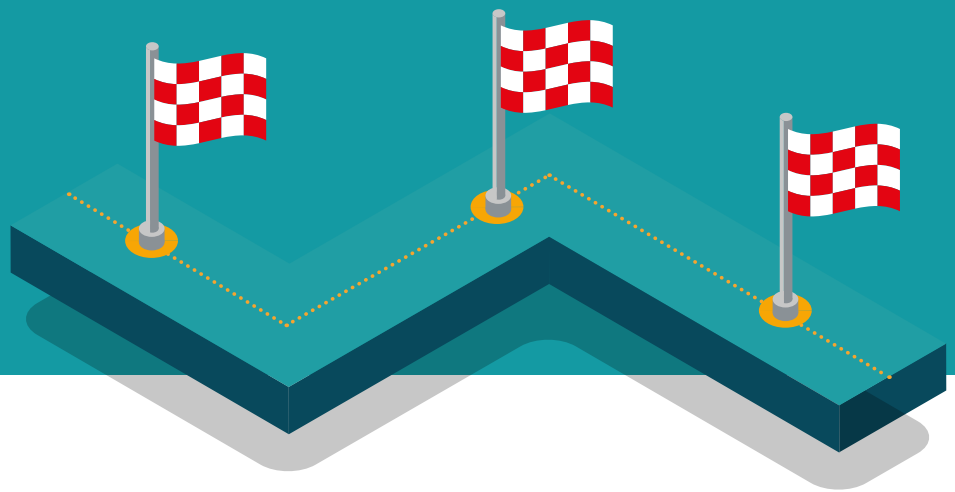
WAT IS DAARVOOR NODIG?

Door samenwerkingsprojecten Brabant breed op te starten worden groeifonds aanvragen kansrijker. We starten met de energie- en grondstoffent transitie en vormen een transitieteam. Eerste stappen hiervoor zijn al gezet. Om vervolgens een transitiedeel voor te bereiden. Ook voor de overige transities (naast energietransitie, slimme en groene mobiliteit, gezond ouder worden in een vergrijzende maatschappij, duurzame voedselketens) willen we transitieteams vormgeven. Met regionale transitiedeals wordt ervoor gezorgd de vraag naar scholing en het aanbod van opleidingstrajecten bij elkaar te brengen. Na de looptijd van 5 jaar is het ecosysteem zelfstandig in staat structureel inzicht te genereren in de behoefte van de markt, vraaggericht aanbod te genereren en participatie in LLO te stimuleren.

De komende maanden werken we een voorstel uit met als basis een gefaseerde lerende aanpak. Doel is kleinschalig te beginnen en op te schalen op wat werkt.

GOVERNANCE

Per thema worden ambities verder uitgewerkt. De voorstellen zijn een extra (financiële) impuls op de activiteiten die de kennisinstellingen vanuit hun maatschappelijke rol al ontplooiën. Het gaat daarbij om overstijgend kennisdelen en samenwerking op de maatschappelijke opgaven.

Om snel, adaptief en flexibel te kunnen inspelen op de kansen en mogelijkheden is een lichte governance een belangrijk uitgangspunt. We werken op basis van de ‘coalitions of the willing’ op onderwerpen. De kennisinstellingen zijn bij het opwerken van de voorstellen op de drietal thema’s zelf in de lead. De provincie pakt hierin een faciliterende rol. Er wordt vanuit de beschikbaar gestelde middelen door de provincie een coördinator Kennispact HO beschikbaar gesteld die de voortgang op de thema’s kan monitoren en ondersteunt bij de uitwerking in (financierings)voorstellen.

De provincie reserveert hiervoor een bedrag van 8 mln om door cofinanciering impactvolle plannen in te dienen. Daarbij gaat ook een onderdeel naar de ontwikkeling en facilitering van de learning communities en de kosten voor de infrastructuur van Brabant Leert tot en met 2023 als instrument voor de ondersteuning van de LLO-katalysator.

Tweemaal per jaar wordt de voortgang van het kennispact besproken en kijken we vooruit naar kansen en ontwikkelingen die zich aandienen.

KENNIS VOOR BRABANT WERKT

Kennispact HO Brabant

INTENTIEVERKLARING

Kennispact HO is het samenwerkingsverband van de Brabantse HO-instellingen en de provincie Noord-Brabant. Als partners van het Kennispact HO spreken we gezamenlijk onze intentie uit onze maatschappelijke betekenis verder te versterken door in co-creatie te werken aan oplossingen voor de maatschappelijke transitie en uitdagingen waar Brabant voor staat. De partners van het Kennispact HO gaan samen aan de slag om dit te realiseren door middel van het versterken van de kennisinfrastructuur op de maatschappelijke transitie, het verstevigen van het ondernemerschap en leven lang ontwikkelen.

Provincie Noord-Brabant

Philippe Raets

Martijn van Gruijthuisen

Joep Houterman

Reggy van der Wiel

DAE Design Academy Eindhoven

Wim van de Donk

Raf De Keninck

Robert-Jan Smits

Jorrit Snijder